

Հակառակ աննպատակ օրին, խուռներամ բաղձութիւն մը լեւուցած էր Y. M. C. A. Ի ընդարձակ հանդիսարանը. Ուրբաթ 14 Դեկտ. ին, տօնելու համար Սովիէթական Հայաստանի Հանրապետութեան 25-ամեակը կազմակերպութեամբ Հայկական, Հայ Յառաջդիմական, Հայ Գեղարուեստափրաց և Հայ Երիտասարդաց Միութիւններուն:

Հանդէսը սկսաւ ժամը ճիշդ 8.30ին Անդրիական Պետական Մաղթերգով զոր երգեհոնի վրայ սուսագեց տեղւոյս յայտնի երաժշտագէտներէն Պ. Սալվաթօր Առնիթա և որուն անմիջապէս յաջորդեց Ս. Հայաստանի պետական նոր Հիմնը՝ որ քառուսնայն երգուեցաւ Հ. Մ. Ը. Մ. Ի երկուսն երգչախումբին կողմէ: Վերջինը առաջին անգամ ըլլալով հանդիսաւորապէս Կ'երգուէր Երուսաղէմի մէջ:

Բացման խօսքը կատարեց Պ. Բիւզանդ Ալմէրճեան կուռբառերով անդրադառնալով Հայաստանի խորհրդայնացումէն առաջ օրրոզ կացութեան և զայն շրջապատող արհաւիրքներու մասին, որոնց վախճանը և փրկութիւնը միանգամընդմիջ տեսանք 1920 Նոյ. 29ին Հայաստանի խորհրդայնացումով:

Մէջընդմէջ կատարուեցան հայրենաշունչ արտասանութիւններ և սովետական խմբերգներ, թոյրն ալ ներկաները հայրենիքի անկեղծ զգացումներով համակելով: Գ. Փափազեան արտասանեց Հայաստանեան արդի գրականութենէն Յ. Շիրազի «Առաջնորդին»ը, Մ. Չըրբըգեան Վէսպէրի «Նոյեմբերին»ը, Գ. Պետրկեան «Գոզը Հայաստանին»ը և Օր. Ս. Նալպանդեան Վ. Թէքէեանի «Աղօթք վաղուան սեմին առջեւ»ը. երգչախումբը Պ. Գ. Մանտոսեանի ղեկավարութեամբ երգեց «Սարի ալշիկ, Մողկիր ազաա իմ հայրենիք», «Չեմ ու չեմ» սովետական երգերը, Վերջինին սօլօն մեծ յաջողութեամբ երգեց Օր. Արուսեակ Պատթաճեան:

Բանախօսեցին Պ. Պ. Յակոբ Մարտիրոսեան և Արիս Կարապետեան: Առաջինը անդրադարձաւ Ս. Հայաստանի 25ամեակին առթիւ Մայր հողին վրայ կատարուող փառահեղ տօնակատարութեանց՝ ուր հայ ժողովուրդը երբեք չդադրեցաւ մտածելէ արտասահմանի հայութեան հասին: Սփիւռքի մէջ եւս բացառիկ խանդավառութեամբ տօնուեցաւ Նոյ. 29ը եկեղեցական արարողութիւններով և հանդիսութիւններով: Անդրադարձաւ նաեւ 1920էն առաջ տիրող աններդաշնակ կացութեան և վերջապէս Հայաստանի խորհրդայնացումէն վերջ սկսող խաղաղ և շինարար աշխատանքին և անոր դնահատելի արդիւնքներուն մասին: Երկրորդ բանախօսը վեր

առաւ ուրիշ արժէքներ եւս, ու ծանրացաւ մասնաւորաբար համաշխարհային պատերազմին մէջ մեր ժողովուրդին տուած զոհերուն որոնք բաղդատաբար մեր թիւին այնքան շատ եղած էին և որոնք սակայն այս անգամ ինկան իբրեւ «հերոսներ հայրենիքի պաշտպանութեան համար: Ան յայտնեց նաեւ հայ ժողովուրդի երախտագիտութիւնը Ռուս մեծ ժողովուրդի և անոր իմաստուն վարիչներուն որոնց շնորհիւ մենք կարողացած էինք տեսնել մեր քաղաքական անկախութեան պայծառ արշալոյսը: Հրաւէր ըրաւ որ արտասահմանի ժողովուրդը դրապէս ցոյց տայ իր հայրենասիրութիւնը ամէն կերպով զոհաբերելով անոր համար:

Պ. Բիւզանդ Ալմէրճեան կարգաց կազմակերպող Միութիւններու կողմէ առաջարկուած հետեւեալ երկու հեռագիրները:

«Ս. Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդի Նախագահ Խուրեան Նախագահ Մացակ Պապեանին:

«Ձոռս կազմակերպութիւններու նախաձեռնութեամբ Երուսաղէմի հայ գաղութը տօնելով Ս. Հայաստանի 25ամեակը իր շնորհաւորութիւնները կ'ուղղարկէ ձեզի եւ ձեզիով Հայաստանի մեր եղբայրներուն եւ կը խնդրենք որ, մեր երախտագիտական զգացումները հաղորդէք նաեւ Սպարապետ Սրալիքին:

ԿԱՐԳԱՒԻՐ ՅԱՆՉՆԱԽՈՒՄԻ»

«Մեծն Բրեսանիոյ, Միացեալ Նահանգաց եւս. Միութեան Արսախին գործոց նախարարներուն, ի Մոսկուա:

«Հայաստանի Ս. Հանրապետութեան հիմնադրութեան 25րդ տարեդարձին տօնակատարութեան համար Երուսաղէմի մէջ գումարուած հայ հասարակութեան անդամներու փափաքով եւ ի դիմաց անոնց այս յարմար առթիւ, երբ ազատութեան արդարութեան եւ խաղաղութեան համար մղուած պատերազմ մը յաղթական դուրս գալի յետոյ, մեծ ուժեր՝ որոնց կողմին մեր ժողովուրդն ալ բերած է իր լայն մասնակցութիւնը՝ հաւաքուած են արդար հասուցում ընելու մեծ եւ փոքր ազգերուն, կը խնդրենք Ձերդ Վսեմութիւններէն հասուցում տալու մեզի մեր երկար տառապանքներուն եւ մեծ կորուստներուն համար, եւ հայկական այն հողամասերը որոնք տակաւին գրաւուած կը մնան Թուրքիոյ կողմէ, միացուին Ազգային Հայաստանին, որպէսզի կարելի ըլլայ մեկուկէս միլիոն աշխարհացի հայերուն վերադառնալ իրենց մայր-հայրենիքը: ԿԱՐԳԱՒԻՐ ՅԱՆՉՆԱԽՈՒՄԻ»

Ներկաները իրենց համամըտութիւնը յայտնեցին խանդավառ ծափերով:

Փակման խօսքը կատարեց Պ. Հայկազ Մխալեան հրաւիրելով որ արտասահմանի Հայութիւնը ամէն հաշիւ դադրեցնէ Նոյեմբեր 29ի տօնին առջեւ և համախմբուած տօնէ զայն տարւէ տարի՝ քանի որ անիկա մեր ազգային տօնն է:

Ապա Հ. Յ. Մ. Ի երգչախումբը երգեց «Տէր կեցոսն» և այս հայրենի խանդավառ ապրումներով զեղուն տօնակատարութիւնը վերջ գաւ ժամը 10ին:

ԹՂԹԱԿԻՑ